

ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ТА КРИМІНОЛОГІЇ

УДК 343

DOI <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2022.27.09>

КОНКУРЕНЦІЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ НОРМ У РАЗІ КВАЛІФІКАЦІЇ ВИКРАДЕННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ ТА НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ ЯК ПРЕДМЕТА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Конопельський Віктор Ярославович,
orcid.org/0000-0003-4068-3902
доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри кримінального
права та кримінології
(Одеський державний університет
внутрішніх справ,
м. Одеса, Україна)

Собко Ганна Миколаївна,
orcid.org/0000-0002-5938-3400
доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри кримінального
права та кримінології
(Одеський державний університет
внутрішніх справ,
м. Одеса, Україна)

Стаття порушує питання визначення об'єкта кримінально-правової охорони у разі вчинення викрадення предметів, не зазначених у розділі VI «Кримінальні правопорушення проти власності», а саме наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів та вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів. Актуальність теми зазначена обов'язковими ознаками об'єктивної сторони, такими як викрадення, що підкреслює суспільну небезпечність діяння, тоді як спосіб вчинення є факультативною ознакою (таємне, відкрите тощо) і відповідно предмет також є факультативною ознакою (наркотичні засоби, зброя тощо). Тому стаття присвячена переосмисленню правил кваліфікації і на підставі прикладів та постанов Пленуму Верховного Суду України запропоновано побудування нової статті, яка буде мати назву «Викрадення», як пропонується в проєкті нового Кримінального кодексу України, проте, на відміну від проєкту, додати кваліфікуючі ознаки цього викрадення, які будуть безпосередньо пов'язані з такими факультативними ознаками, як предмет та спосіб вчинення кримінального правопорушення. У статті наводяться думки вчених

щодо недосконалості правил кваліфікації суспільно небезпечних діянь, проаналізовані постанови Пленуму Верховного Суду України, досліджено види покарань залежно від предмета та способу вчинення кримінального правопорушення. Зосереджено увагу на проблематиці звільнення від кримінальної відповідальності у разі вчинення одного і того самого діяння «викрадення», але за наявності різних предметів кримінального правопорушення. Запропоновані зміни, які, на наш погляд, позитивно вплинуть на правильне вирішення формули кримінально-правової кваліфікації у разі вчинення викрадення різними способами та з різними предметами.

Ключові слова: кваліфікація, викрадення, вогнепальна зброя, наркотичні засоби, кримінальна відповідальність.

CONCURRENCE IN CRIMINAL CODE ARTICLES WHICH CONSISTS OF THEFTS WEAPONS AND DRUGS AS THE SUBJECT OF A CRIMINAL OFFENSE

Konopelskyi Viktor Yaroslavovych,
Doctor of Legal Sciences, Professor,
Head of the Department of Criminal Law
and Criminology
(Odessa State University of Internal Affairs,
Odessa, Ukraine)

Sobko Hanna Mykolaivna,
Doctor of Legal Sciences,
Associate Professor,
Professor at the Department
of Criminal Law and Criminology
(Odessa State University
of Internal Affairs,
Odessa, Ukraine)

The article raises the issue of determining the object of criminal legal protection when committing the theft of items not specified in Chapter VI “Criminal offenses against property”, namely narcotic drugs, psychotropic substances, their analogues and precursors, and firearms, ammunition, explosives or radioactive materials. The relevance of the topic is indicated by obligatory signs of the objective side, such as theft, which emphasizes the social danger of the act, while the method of commission is an optional sign (secret, open, etc.) and, accordingly, the subject is also an optional sign (narcotics, weapons, etc.). Therefore, the article is devoted to the rethinking of the qualification rules, and on the basis of examples and resolutions of the Plenum of the Supreme Court of Ukraine, it is proposed to build a new article, which will be called “Theft”, as proposed in the new draft of the Criminal Code of Ukraine, however, unlike the draft, to add qualifying signs of this theft, which will be directly related to such optional features as the subject and method of committing a criminal offense. The article presents the opinions of scientists regarding the imperfection of the rules for the qualification of socially dangerous acts, analyzed the Resolutions of the Plenum of the Supreme Court of Ukraine, investigated the types of punishments depending on the subject and method of committing a criminal offense. Attention is focused on the issue of exemption from criminal liability in the case of committing the same act of “theft”, but in the presence of different objects of the criminal offense. The proposed changes, which, in our opinion, will have a positive effect on the correct solution of the criminal-legal qualification formula when committing abduction in various ways and with various objects.

Key words: qualification, theft, firearms, narcotics, criminal liability.

Актуальність теми полягає в аналізі спірних питань щодо правила кваліфікації стосовно вогнепальної та холодної зброї чи наркотичних засобів, психотропних речовин та інших аналогів, які не закріплені у єдиному джерелі кримінального права – законі України про кримінальну відповідальність (Кримінальному кодексі). Є лише доктринальні положення, які прийшли до нас з радянських часів. Україна перебуває у воєнному стані протягом року, під час якого було прийнято велику кількість доповнень та змін до кримінального законодавства та нормативно-правових актів для покращення кримінально-правової охорони безпеки держави як на внутрішньому рівні, так і на міжнародному. Проте деякі прогалини та неузгодженості залишаються непоміченими протягом десятиріч. Так, недостатньої уваги приділено правилам кваліфікації кримінально-правових відносин щодо охорони права власності у випадках вчинення викрадення спеціальних предметів, а саме: зброї та наркотичних, психотропних речовин чи аналогів. Постанови Пленуму Верховного Суду з кримінальних справ, які належать до напівофіційного тлумачення, не позбавлені спірних питань, які також є предметом нашого дослідження.

Стаття присвячена проблемам кримінально-правової кваліфікації у разі вчинення суспільно небезпечних діянь, пов'язаних зі спеціальними нормами, які передбачають відповідальність за незаконне заволодіння зброєю або наркотичними, психотропними речовинами та загальними нормами щодо незаконного заволодіння чужим майном, а саме ст. 185–186, 189–191ККУ.

Метою статті є дослідження положень, які мають значення для кримінально-правової кваліфікації, пов'язаної з незаконним заволодінням зброєю та наркотичними засобами, оскільки вимагає осмислення значного обсягу нормативного матеріалу, доктринальних позицій та правозастосовної практики. Відповідно, автори спрямували дослідження на опановування знань та практичних правил кваліфікації, якими повинні користуватися органи досудового розслідування та судова влада у разі кваліфікації кримінальних правопорушень та на підставі аналізу матеріалів, розроблення пропозицій щодо правил кваліфікації кримінальних правопорушень, предметом яких є зброя та наркотичні засоби та речовини.

Велика кількість видатних науковців займались питаннями кваліфікації кримінальних правопорушень, пов'язаних із власністю, проте наше дослідження зосереджене на питаннях, які досі не були предметом наукового дослідження стосовно конкуренції кримінально-правових норм, пов'язаних з чужим майном та правом на майно та незаконним заволодінням певних спеціальних предметів, таких як зброя та наркотики.

Деякі аспекти співвідношення загальних та спеціальних норм у разі кваліфікації досліджували такі науковці, як Л.П. Брич, І.І. Давидович, К.П. Задоя. Проте комплексного дослідження з урахуванням закону про кримінальну відповідальність та постанови Пленуму ВСУ на значення предмета кваліфікації у разі наявності спеціальних кримінально-правових норм проведено не було.

Так, досліджуючи проблему конкуренції кримінально-правових норм у кримінальних правопорушеннях проти життя, Л.П. Брич стверджує, що кваліфікуючі ознаки, що «вказані у п. п. 1, 2, 3, 4, 5, 12, 13 ч. 2 ст. 115 ККУ, норма про кваліфікований склад умисного вбивства може конкурувати з кожною з норм про посягання на життя спеціальних потерпілих як дві спеціальні норми з обтяжуючими ознаками. Ознаки, що визначають спеціальний характер кожної з потенційно конкурентних норм, хоч і характеризують різні якості вчиненого діяння, але є сумісними за змістом та можуть бути одночасно властиві одному й тому самому реально вчиненому діянню. Наприклад, близький родич працівника правоохоронного органу (ст. 348 КК) водночас може бути малолітньою дитиною або жінкою, яка завідомо для винного перебуває у стані

вагітності (п. 2 ч. 2 ст. 115 КК)» [1, с. 184]. Інше ставлення є у І.І. Давидович та К.П. Задоя у разі аналізу цієї проблематики, пропонуючи інше вирішення цього питання. «Вважаючи некоректним відповідне положення абз. 3 п. 12 ППВСУ від 7 лютого 2003 р., науковці пропонують його змінити і вказати, що умисне вбивство або замах на нього, вчинені щодо «спеціальних» потерпілих, належить кваліфікувати лише за ст. 112, 348, 379, 400, 443 КК незалежно від наявності в поведінці винного інших, крім зазначеної у п. 8, обтяжуючих обставин, передбачених у ч. 2 ст. 115 КК» [2, с. 16]. Тобто відповідні норми розглядаються науковцями як загальна і спеціальна. Взяли для аналізу ці ставлення для підкреслення проблематики, пов'язаної з неоднаковим розумінням характеру співвідношення між відповідними нормами [3, с. 167]. Проблему можна сформулювати так: у кожному пункті частини 2 статті 115 КК України закріплена окрема самостійна кримінально-правова норма чи це різні ознаки єдиної кримінально-правової норми, які законодавець для зручності правозастосування розбив на пункти?

Відповідаючи на це запитання, але з огляду на проблему, яку ми поставили за мету під час написання цієї статті, хотілось би запропонувати таке ставлення, що у законі про кримінальну відповідальність таке саме відбувається і з іншими суспільно небезпечними діяннями, які законодавець закріпив по різних розділах Кримінального кодексу України, обґрунтовуючи це тим, що це спеціальні норми стосовно загальних, проте завжди у разі кваліфікації підкреслюємо, що додатковим обов'язковим об'єктом цих кримінальних правопорушень є суспільні *відносини, що охороняють власність*. Можливо, право власності є не додатковим обов'язковим, а родовим безпосереднім, а вже додатковим є безпека руху (у разі протиправного заволодіння транспортом ст. 289 КК), здоров'я населення (у разі викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів 308 КК), громадська безпека (у разі викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї ст. 262 КК). Таку позицію аналізуємо у нашій статті, досліджуючи, яким чином предмет впливає на кваліфікацію у разі викрадення.

Правила кваліфікації кримінальних правопорушень є практичним складником у разі вчинення кожного кримінального правопорушення, проте закон України про кримінальну відповідальність залишається осторонь у разі визначення поняття, місця та ролі кримінально-правової кваліфікації у Кримінальному кодексі. Крім того, суто на теоретичному рівні розроблені правила кримінально-правової кваліфікації кримінальних правопорушень.

Наявні правила кваліфікації залежно від суб'єкта: 1) офіційна (легальна, законна) кваліфікація – це здійснення представниками органів досудового розслідування та судом. Це єдина кримінальна правова кваліфікація, яка має юридичну силу, і, як наслідок, відображається в офіційних юридичних (процесуальних) документах і відповідно має кримінально-правові наслідки; 2) неофіційна кваліфікація, за якої виокремлюються: а) доктринальна (наукова) кваліфікація, що наводиться в юридичній науковій літературі (у монографіях, статтях, науково-практичних коментарях до закону тощо) науковцями, здобувачами вищої освіти, практичними працівниками тощо; б) процесуальна, яка здійснюється учасниками кримінального провадження (захисниками та іншими учасниками тощо), які не є представниками органів досудового розслідування та суду; в) побутова – оцінка, яка надається громадянами на підставі власного уявлення про юридичну природу вчиненого діяння або поведінки особи.

Є ще «змішана» неофіційна або «напівофіційна» кваліфікація, яка здійснюється судами щодо певних видів (категорій) кримінальних правопорушень (приміром, у висновках ВСУ щодо застосування норми права).

Проаналізуємо судову практику, яка приймається Верховним Судом України щодо застосування кримінально-правових норм, а саме постанов Верховного Суду України.

У ч. 2 ст. 46 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 р. зазначені повноваження постанов Верховного Суду України. У цьому законодавчому акті до їхніх повноважень не належить тлумачення кримінальних норм. Постанова Верховного Суду України від 24 квітня 2015 р. № 5 також свідчить про відсутність законодавчо регламентованого права чи обов'язку ПВСУ надавати тлумачення, роз'яснення кримінально-правових норм та інститутів [4]. Є ще інша постанова, яка тлумачить та роз'яснює приписи КК, а саме Постанова ПВСУ «Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки» № 7 від 4 червня 2010 р. Відповідно до аналізованої постанови ПВСУ не є обов'язковими, нормативними та не мають керівного характеру у разі кваліфікації. Але вважаємо, що не є доцільним використання постанов ПВСУ у разі кваліфікації кримінальних правопорушень для з'ясування змісту приписів конкретних кримінально-правових норм. Водночас необхідним є врахування: а) змін та доповнень, що вносяться до ККУ; б) з'ясування її змісту та обсягу у системі інших приписів ККУ [5].

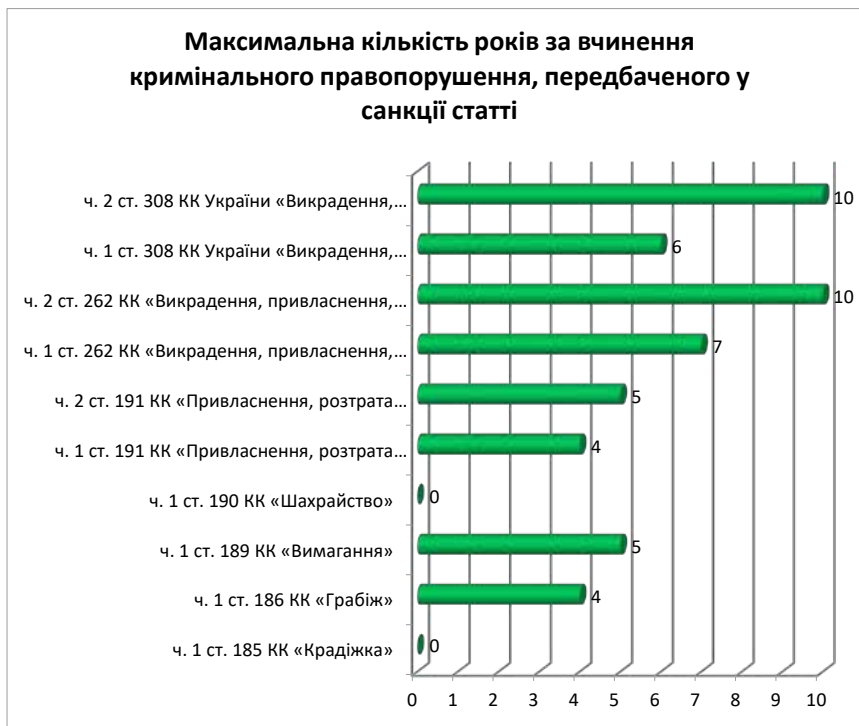
За загальним правилом кваліфікації вона здійснюється за тією частиною статті, що передбачає більш тяжку кваліфікуючу ознаку, тобто більш тяжке кримінальне правопорушення, а саме за частиною статті Особливої частини КК, що передбачають відповідні кваліфікуючі ознаки складу вчиненого кримінального правопорушення (за винятком конкуренції мотивів та цілей кримінального правопорушення). Прикладом, згідно з абз. 3 п. 17 Постанови ПВСУ «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи» від 2 лютого 2003 р. № 2, в якій зазначено, що кваліфікація кримінальних правопорушень за наявності конкуренції кримінально-правових норм, що передбачають склади кримінальних правопорушень з привілейованими ознаками, за загальним правилом здійснюється за статтею, що передбачає більш м'яку привілейовану ознаку, тобто менш тяжке кримінальне правопорушення [6]. Наприклад, відповідно до абз. 3 п. 8 Постанови ПВСУ «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи» від 2 лютого 2003 р. № 2 «умисне вбивство, вчинене у стані сильного душевного хвилювання (ст. 116 КК), або матір'ю своєї новонародженої дитини (ст. 117 КК), або у разі перевищення меж необхідної оборони чи в разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця (ст. 118 КК), кваліфікується тільки за цими статтями КК, навіть якщо воно й мало ознаки особливої жорстокості» [7].

Тож виходить, що у разі кваліфікації кримінального правопорушення за певною статтею ми застосовуємо ту частину статті, яка передбачає більше ознак вчиненого і відповідно тягне більш сувору відповідальність. Але за наявності привілейованого складу ми застосовуємо його. Тож, на наш погляд, це є дещо нелогічним, крім того, згідно з усталеною практикою суд призначає покарання з урахуванням усіх обставин та достатнє для досягнення мети, а відповідно і виправлення засудженого ч. 2 ст. 50 КК України.

Якщо проаналізувати ст. 185–191 КК України, які присвячені незаконному заволодінню, та статті, присвячені спеціальному предмету зброї (ст. 262 КК) та наркотичних речовин (ст. 308 КК), то згідно із санкціями, за допомогою яких ми і визначаємо ступень тяжкості вчиненого діяння. Розглянемо загальні статті, які стосуються викрадення, привласнення, вимагання чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Так, виходить, що ст. 185 КК «Крадіжка» – кримінальний проступок, ст. 186 КК «Грабіж» – не тяжкий злочин (позбавленням волі на строк до чотирьох років), ст. 189 КК «Вимагання» – середньої тяжкості злочин «карається позбавленням волі на строк до п'яти років», ст. 190 КК «Шахрайство» – кримінальний проступок, ст. 191 КК «Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем» ч. 1 – не тяжкий злочин (позбавленням волі на

строк до чотирьох років), ч. 2 – не тяжкий злочин (позбавленням волі на строк до п'яти років), ст. 262 КК «Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем» ч. 1 – тяжкий злочин (карається позбавленням волі на строк від трьох до семи років.) і ч. 2 цієї ж статті щодо вчинення вказаних дій службовою особою – тяжкий злочин (карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років) та остання з аналізованих статей 308 КК України «Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем» ч. 1 ст. (карається позбавленням волі на строк від трьох до шести років) та ч. 2 (карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років) [8].

На рисунку 1 можна порівняти ступінь тяжкості вчиненого діяння.

Відповідно до аналізованого треба сказати, що, на відміну від усталеної практики, не спосіб вчинення кримінального правопорушення визначає ступінь суспільної небезпечності, а предмет посягання, що, на наш погляд, з урахуванням демократичного суспільства є вкрай неправильним. Спираючись на аналізовані розміри покарань, передбачених у санкції статті, виходить, що у разі крадіжки з аптеки медикаментів особа вчиняє кримінальний проступок, за який покарання не передбачає позбавлення волі, а найсуворішим є обмеження волі на строк до 5 років за наявності інших більш м'яких альтернативних покарань. Так, у разі крадіжки з аптеки медикаментів, які входять до переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів [9], розмір покарання буде позбавленням волі на строк від трьох до шести років безальтернативно. Чи є у такому випадку така підвищена суспільна небезпечність вчиненого діяння? Закон України про кримінальну відповідальність сформульовано як формально-матеріальний, який ґрунтується на суб'єктивному ставленні, тому суб'єктивний бік є головною ознакою для точної кваліфікації [10, с. 60]. Тут інша проблема, якщо особа не знала про те, що цей медикамент належить до наркотичних речовин? З одного боку, незнання закону не звільняє від відповідальності, а з іншого – суб'єктивне ставлення в вину говорить нам, що особа підлягає відповідальності за те, на що був спрямований її умисел. Все б не мало такого значення,

якщо б термін покарання суттєво не відрізнявся, натомість у нашому прикладі розмір покарання за вчинення ст. 308 КК України передбачає покарання на строк від трьох до шести років, а відповідно якщо особа отримає 6 років, то вона не зможе бути звільнена від кримінальної відповідальності на підставі ст. 75 «Звільнення від покарання з випробуванням», тож вона буде вимушена відбувати реальний строк, пов'язаний з позбавленням волі, бо інше альтернативне покарання взагалі не передбачене законом. І навпаки, та особа, яка викрадає медикаменти, може не те що бути звільнена з випробуванням, а взагалі звільнена від кримінальної відповідальності на підставі Розділу IX «Звільнення від кримінальної відповідальності», і це означає, що не буде відбувати покарання і буде вважатися такою, що притягувалась до відповідальності, а відповідно, і всі цивільно-правові та кримінально-правові обмеження, що застосовуються до судимих осіб. Не говорячи про те, що особа, яка вчинила гіпотетичне кримінальне правопорушення за ст. 308 КК, може бути хвора на наркоманію, що не виключає осудність, проте особа є хворою і карати її більш суворо ніж загальний суб'єкт, наш погляд, є досить суворо з боку держави.

Надалі проаналізуємо такий предмет дослідження – вогнепальну зброю, яка є предметом кримінальних правопорушень, передбачених статтями 262–264, 410 КК України. Відповідно до Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами» № 3 від 26 квітня 2002 р. належать усі види бойової, спортивної, нарізної мисливської зброї як серійно виготовленої, так і саморобної чи переробленої, для проведення пострілу з якої використовується сила тиску газів, що утворюється під час згорання вибухової речовини (пороху або інших спеціальних горючих сумішей). Також до бойових припасів належать патрони до нарізної вогнепальної зброї різних калібрів, артилерійські снаряди, бомби, міни, гранати, бойові частини ракет і торпед та інші вироби у зібраному вигляді, споряджені вибуховою речовиною і призначені для стрільби з вогнепальної зброї чи для вчинення вибуху [11].

При цьому пневматична зброя, сигнальні, стартові, будівельні, газові пістолети (револьвери), пристрої вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, ракетниці, а також вибухові пакети й інші імітаційно-піротехнічні та освітлювальні засоби, що не містять у собі вибухових речовин і сумішей, не можуть бути віднесені до предмета злочинів, відповідальність за які настає за ст.ст. 262, 263 КК України. А також патрони та набої до гладкоствольної мисливської зброї, патрони, споряджені гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, не є предметом кримінальних правопорушень, передбачених ст.ст. 262, 263 КК України [12].

Варто погодитися із дослідником окресленої проблематики А.О. Терещуком, який зазначає, що, з одного боку, наявність такої Постанови полегшує здійснення правоохоронної діяльності у сфері протидії незаконному обігу вогнепальної зброї, але, з іншого боку, відсутність законодавчого регулювання таких понять, як «зброя», «вогнепальна зброя», «цивільна зброя» та «зброя самооборони», та відсутність цілісної концепції реалізації права громадян на зброю є серйозним недоліком вітчизняного законодавства [13, с. 328].

Наявні прогалини у кримінально-правовій кваліфікації і, на наш погляд, саме створення спеціальних норм вводить в оману практичних співробітників та наукових дослідників. Повинні бути загальні норми і кваліфікуючі обставини, які обтяжують покарання. Проаналізуємо проєкт нового Кримінального кодексу щодо змін із зазначеної проблематики.

Так, Указом Президента України № 584/2019 від 7 серпня 2019 р. «Питання Комісії з питань правової реформи» у складі комісії створена робоча група з питань розвитку кримінального права, як результат, створено проєкт нового кримінального законодавства, в якому у Книзі 2, що має назву «Про кримінальне правопорушення», а саме у ст. 2.10.1. «Поняття кримінально-правової кваліфікації» міститься визначення у ч. 1 цієї статті «кримінально-правовою кваліфікацією є визначення статті, її частини, пункту цього Кодексу, що передбачає вчинене діяння та визначає його як кримінальне правопорушення або як діяння, що не є кримінальним правопорушенням» [14]. Крім того, проєкт містить визначення обґрунтування кваліфікації у ч. 1 є доведення відповідності між обставинами вчиненого кримінального правопорушення та ознаками складу кримінального правопорушення, передбаченого статтею Особливої частини цього Кодексу. А також у статті 2.10.7. «Кваліфікація кримінального правопорушення у разі конкуренції» зазначено, що у разі кваліфікації кримінального правопорушення встановлено конкуренцію статей про спеціальний і загальний склад кримінального правопорушення, то застосовується стаття про спеціальний склад, а також у ч. 2, якщо кримінальне правопорушення передбачене одночасно кількома статтями цього Кодексу, то воно кваліфікується за тією з них, яка містить: 1) ознаку з найвужчим обсягом або 2) найбільшу кількість ознак спеціального складу кримінального правопорушення. У дослідженні нового проєкту вбачається зміна підходу робочої групи до формування понять у законі, що, на наш погляд, позитивно вплине на підготовку кадрів за спеціальністю 081 «Право» і, крім того, не будуть виникати питання щодо правил кваліфікації у разі вчинення кримінальних правопорушень.

Проаналізоване дає підстави стверджувати, що підхід до незаконного заволодіння не дуже змінився, позаяк і у чинному законодавстві предмет є основоположним для формування диспозиції, проте новий проєкт КК використовує терміни: викрадення (ст. 6.1.4.) та заволодіння (ст. 6.1.5.), що підтверджує актуальний напрям нашої статті. Зазначимо, що вкрай позитивною є наявність правил кваліфікації у проєкті КК, що, на наш погляд, позитивно вплине на підготовку кадрів та роботу органів досудового розслідування.

Все вищезазначене дає підстави запропонувати деякі зміни до чинного законодавства:

1. Визначити родовим об'єктом у разі викрадення, привласнення, вимагання або отримання чужого майна шляхом шахрайства або зловживання довірою незалежно від предмета протиправного посягання – право власності.

2. Диференціювати покарання за вчинення ст. 262 КК України та ст. 308 КК України залежно від способу вчинення у загальній нормі про викрадення та розподілити їх за ступенем їх суспільної небезпечності від таємного викрадення вказаних предметів до викрадення, пов'язаного зі зловживанням службового становища.

3. Внести пропозицію до проєкту нового Кримінального кодексу України щодо створення кваліфікуючих ознак відповідно до предмета кримінального правопорушення і доповнити статтю 6.1.4. пунктами 3) наркотичним засобом, психотропною речовиною, їх аналогом, рослиною чи грибом, що містить наркотичний засіб або психотропну речовину, прекурсором або обладнанням, призначеними для виробництва чи виготовлення наркотичного засобу, психотропної речовини або їх аналогу замість ст. 5.2.8.

Список використаних джерел:

1. Брич Л. Розмежування складів злочинів, спільною ознакою яких є суспільно небезпечні наслідки у вигляді смерті людини. *Вісник Львівського університету. Серія «Юридична»*. 2008. Випуск 46. С. 178–192.

2. Давидович І.І., Задоя К.П. Особливості кваліфікації насильницьких злочинів, які вчиняються щодо так званих «спеціальних» потерпілих. *Адвокат*. 2013. № 2 (149). С. 15–17.

3. Марін О.К. Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм : монографія. Київ : Атіка, 2003. 224 с

4. Закон України «Про судоустрій і статус суддів». *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2016, № 31, ст. 545. Документ 1402-VIII, чинний, поточна редакція від 23.12.2022, підстава – 2847-IX, 2808-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>.

5. Пленум Верховного Суду України. Постанова від 04.06.2010 № 7 «Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки». Документ v0007700-10, поточна редакція від 04.06.2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-10#Text>.

6. Пленум Верховного Суду України. Постанова 07.02.2003 № 2 «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи». Документ v0002700-03, поточна редакція від 07.02.2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-03#Text>.

7. Кваліфікація злочину, вчиненого за наявності кваліфікуючих (обтяжуючих) та привілейованих (пом'якшуючих) ознак складу злочину. URL: <http://4ua.co.ua/pravo/kriminalne/kvalifikatsiya-zlochynu-vchinenogo-nayavnosti-kvalifikuyuchih-obtyazhuuyuchih-privilejovanih.html>.

8. Кримінальний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2001, № 25–26, ст. 131. Документ 2341-III чинний, поточна редакція від 27.01.2023, підстава – 2839-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

9. Кабінет Міністрів України «Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів» : Постанова від 6 травня 2000 р. № 770. Київ. Документ 770-2000-п, поточна редакція від 11.03.2022, підстава – 255-2022-п. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/770-2000-%D0%BF#Text>.

10. Собко Г.М., Мох Т.П. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення ст. 307 «Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів». *Південноукраїнський правничий часопис*. 2021. № 2. ст. 56–63. DOI: <https://doi.org/10.32850/sulj.2021.2.10> С.60.

11. Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами : Постанова Пленуму Верховного Суду України № 3 від 26 квіт. 2002 р. / *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-02>.

12. Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами : Постанова Пленуму Верховного Суду України № 3 від 26 квіт. 2002 р. / *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-02>.

13. Терещук А.О. Вогнепальна зброя та бойові припаси до неї як предмет злочину. *Часопис Київського університету права*. 2013. № 3. С. 326–330.

14. Текст проекту нового Кримінального кодексу України. URL: <https://newcriminalcode.org.ua/criminal-code>.